

Tervezés – Kockázatbecslés

Módszertani útmutató

KIVONATA¹

¹ A módszertani útmutató magyarázatokkal értelmezésekkel és az alkalmazás programképeivel bemutatott részletezése a **DigitAudit** program szeptember 30-ig kiadott verziójában lesz elérhető.

Tartalom

1.	Bevezetés	2
2.	Módszertani alapok és eszközök.....	3
2.1.	A DigitAudit mint technikai segédeszköz	3
2.2.	A kockázatbecslési eljárások szervezése és folyamata.....	3
2.2.1.	Keretek és eszközök.....	3
2.2.2.	Lényegességi értékek.....	4
2.2.3.	A kockázatbecslés folyamata	5
2.3.	Nyomonkövetés	5
2.4.	Kiegészítő eszközök.....	5
2.5.	Esettanulmányok oktatása	6
1.	sz. melléklet A kockázatbecslés folyamatábrája	7
1.	ELŐKÉSZÍTÉS.....	8
2.	TERVEZÉS.....	8
3.	EREDENDŐ KOCKÁZAT BECSLÉSE	9
4.	KONTROLL KOCKÁZAT BECSLÉSE.....	10
5.	LÉNYEGES HIBÁS ÁLLÍTÁS KOCKÁZATA	10
6.	KOCKÁZATI MÁTRIX ÖSSZEÁLLÍTÁSA.....	11
7.	VÁLASZOK	11
2.	sz. melléklet: Az állítások tartalma	12

1. Bevezetés

A **DigitAudit** kockázatbecslési technológiáját két évvel ezelőtt már átalakítottuk, követtük az IFAC ajánlás gondolatmenetét. A korábban megvalósított technológiai újítások lehetővé tették számunkra, hogy az új elmülethez igazíthassuk a felhasználói felületeket is. Ez azt jelentette, hogy a **DigitAudit** program technikai fejlesztése kisebb mértékű volt, mint a szakmai, elméleti kérdések feldolgozása.

Tehát a DigitAudit felhasználói az elméleti anyag megismerésére koncentrálhatnak 2023-ban, mert a technológia és a logikai gondolatmenet már 2021. óta ismert lehet számukra.

Az újrafogalmazott ISA 315-ös témaszámú, „A lényeges hibás állítások kockázatának azonosítása és felmérése” című standardban megjelent követelményeket a Magyar Könyvvizsgálói Kamara tagjainak a 2023. január 1-jén, vagy azt követően kezdődő üzleti évek könyvvizsgálatára kell alkalmazni. Az újrafogalmazott standard több jelentős módosítást is tartalmazott. A módosítások jellege döntő részben elméleti és fogalmi változásokat, új fogalmak megjelenését, valamint az eljárások gyakorlati végrehajtásának szempontjait (pl. „méretre szabhatóság”) és hangsúly eltolódásokat (Pl. információs rendszer és kommunikáció) jelentettek.² A kihívások az elméleti háttér újra gondolására készítettek bennünket is. Az elméleti áttekintés részletes bemutatását tartalmazta a 2022. évi kamarai kötelező oktatás is.

A **DigitAudit** módszertani útmutatójának célja, hogy bemutassa a program eszközeit, melyekkel

- a folyamatos könyvvizsgálat részére megjelenítjük a számviteli és elemzési kontrollokat,
- lépésről-lépésre lehetőséget adunk a könyvvizsgálati megítélés végrehajtására,
- visszacsatoljuk a döntések eredményét a könyvvizsgálati dokumentáció részletes és összevont munkalapjaira.

² A módszertani útmutató feltételezi, hogy a felhasználók az elméleti és módszertani alapokat készség szinten elsajátították, melynek alapját képezik a ISA 315 ismerete mellett a kamara 2022. évi kötelező oktatási anyagának vonatkozó fejezetei is.

2. Módszertani alapok és eszközök

2.1. A DigitAudit mint technikai segédeszköz

A **DigitAudit programban** már 2021-ben alkalmazásba vettük az IFAC ajánlás, továbbá a kamara által kiadott módszertani segédlet javaslatait. Az újrafogalmazott ISA 315 témája volt a 2022. kötelező oktatás tananyagának is. Fontos tehát, hogy a szoftverrel egészében megvalósíthatók az ajánlások eljárásai, de a rendszer egyúttal nyitott technikai segédeszköz és a felhasználók egyedi megoldásait is támogatja. A fejlesztők további szándéka szerint a kockázatbecslő modullal az MKVK és az IFAC módszertani kiadványokban szereplő példák és esettanulmányok közvetlenül is alkalmazhatókká váltak az eljárások megismeréséhez és begyakorlásához. A **DigitAudit** biztosítja továbbá a legkülönbözőbb adatok megjelenítését az eljárás folyamán és lehetővé teszi a kockázatbecslések eredményeinek átadását is a program más moduljai számára.

Az alkalmazással lehetőség van többek között

- a kockázatbecslések,- a lényegességi küszöbérték számítások eredményeinek **átadására**
 - o a munkafeladatok szerkesztéséhez,
 - o a mintavételezéshez,
 - o a könyvvizsgálati munkalapokon történő megjelenítéshez,
 - o az eljárások nyomon követéséhez,
 - o a csoportmunka támogatásához,
 - o a könyvvizsgálati dosszié összeállításához.
- a kockázatbecslési modul **átveszi**
 - o a beszámoló kimutatások értékadatait,
 - o a munkafeladatok megfogalmazását,
 - o a könyvvizsgálati munkalapok közvetlen elérési útjait.

A kockázatbecslő modulban lehetőséget biztosítottunk arra is, hogy a különböző cégekben szerkesztett szövegek *a felhasználók jóváhagyásával átadhatók legyenek más cégeknek – pl. cégcsoporton belül alkalmazott - hasonló eljárásainak támogatására is.*

2.2. A kockázatbecslési eljárások szervezése és folyamata

2.2.1. Keretek és eszközök

A fejlesztés rendszerszervezésének célja olyan könyvvizsgálati azonosítási,- felmérési,- becslési és nyomonkövetési folyamat támogatása volt, mely követi a standardok gondolatmenetét és az ajánlások, kamarai tananyagok értelmezéseit. A könyvvizsgálati eljárások technikai folyamatát a pénzügyi beszámolók ellenőrzésére kialakított táblarendszerekre lehetett építeni, kiegészítve a sajátos

ügyletcsoportok és egyenlegek, közzétételek, valamint a speciális lényegességi szintek megállapítására lehetőséget biztosító megoldásokkal. A táblarendszerek – a kamara módszertani kiadványában bemutatott megoldásokhoz hasonlóan – követik a magyar számviteli szabályok szerint készített éves beszámoló kimutatások és közzétételek szerkezetét. Az eljárás menetét információk átvételére, közlésére, döntések meghozatalára, és elektronikus dokumentumok csatolására alkalmas eszközökből állítottuk össze. A programozott logikai folyamat követi a szakmai lépések sorrendjét.

2.2.2. Lényegességi értékek

A 2023-as verzióban a lényegesség számításán és programképén nem kellett módosítani, mert a két évvel korábban kialakított forma és tartalom már megfelelt az elvárásoknak.

A lényegességi számítások programozása lehetővé teszi a küszöbértékek viszonyítási alapjának a könyvvizsgáló által történő kiválasztását a megelőző évi, vagy a tervezett adatok közül. Biztosítani lehetett a tervezett és a tényleges lényegességi szintek összemérését is a könyvvizsgálati hatókör ellenőrzéséhez. Az standard előírások alapján értelmezett és a sajátos ügyletcsoportokra, számlaegyenlegekre, vagy közzétételekre vonatkozó lényegességi szintek, az ügynevezett specifikus lényegességi szintek³ megállapítása szintén felhasználói döntéstől függ és szabadon mérlegelhető a programban. A kockázatbecslési eljárásokhoz valamennyi fejezetnél önműködően biztosított az ügyfél adatainak áttekintése, megoldott a megelőző évi,- az évközi,- és a zárlati mérlegek, és eredménykimutatások adatainak szemléltetése, elemző bemutatása is.

Átfogó lényegességi küszöbérték megállapítása a pénzügyi kimutatás egészére

Tényezők	ELŐZŐ ÉVI ADATOK EZER Ft	TERVEZETT ADATOK EZER Ft	TÁRGY ÉVI ADATOK EZER Ft	Kiemelt jelentőségű	Súlyszámok %		Számított lényegesség	
					Alsó-Felső	Választott%	TERV E Ft	TÉNY E Ft
					IGEN (I) / NEM(N)			
Mérlegfőösszeg	114 098	0	109 559		0,5-3%	0,0%		
Saját tőke	108 581	0	61 653		1-5%	0,0%		
Kötelezettségek	5 446	0	47 906		1-5%	0,0%		
Bevételek (teljesítmények)	129 827	0	129 156	IGEN	0,5-3%	3,0%	3 895	3 875
Ráfordítások*	127 940	0	162 353		0,5-3%	0,0%		
Üzemi (üzleti) eredmény	-408	0	-32 099		5-10%	0,0%		
Adózás előtti eredmény	1 887	0	-33 197		5-10%	0,0%		
Fentiekől eltérő, más tényező	0	0	0			0,0%		
Választott viszonyítási alap INDOKLÁSA:	Az ügyvezető tulajdonos, valamint a külső hitelezők számára a bevételek meghatározó jelentőségűek a társaság megtérülése szempontjából.							

³ ISA 320 10. / A11.

2.2.3. A kockázatbecslés folyamata

A pénzügyi kimutatások és az egyes ügyletcsoportok kockázatbecslési folyamata követi az IFAC ajánlás gondolatmenetét a **DigitAudit** kockázatbecslési moduljában.

A kockázatbecslést támogató modul technológiai lépéseinek bemutatását a „[1. sz. melléklet A kockázatbecslés folyamatábrája](#)” című részben szemléltetjük.

2.3. Nyomonkövetés

A kockázatbecslés folyamata a könyvvizsgálati eljárások egyik legösszetettebb technológiája, mely az előkészítéstől a jelentés kibocsátásáig tarthat. A lépéseket nem lehet egy időpontban elvégezni, kevésbé alkalmazhatók minták, egyszerű átvételek. A kockázatbecslésnek része a megbízás elfogadása, a tervezés, valamint a kockázatok azonosítása és felmérése, végül a válaszok megfogalmazása is. A folyamatot ismeretszerzés, mérlegelés és döntések jellemzik, mindezek dokumentációs kötelezettsége mellett. Jogos felhasználói igényként merül fel a nyomonkövetés biztosítása. A **DigitAudit**-ban az elvárások kielégítéséhez lehetőséget biztosítottunk, a kockázatbecslés lépéseinek jóváhagyására, ellenőrzésére, áttekintésére, a változások keltezésére és az indoklások rögzítésére is.

A nyomonkövetést szolgálja

- a Beszámoló kimutatások összeállítása során alkalmazott időszakok,
- főkönyvi állapotok, Könyvvizsgálati dosszié,
- az Iktató rendszer,
- a színekkel nyújtott információk a feladatok végrehajtásáról,
- a fastruktúra export,
- a mintavételezés állománykezelő rendszere,
- a Windows kompatibilitás és
- még számos apró eszköz, például,
- az ikonrendszer is.

A nyomonkövetési eszközök alkalmazása felhasználói döntéstől függ, elhagyása nem hat ki a kockázatbecslés egyéb lépéseinek végrehajtására, de rontja a dokumentációs követelmények teljesítési színvonalát.

2.4. Kiegészítő eszközök

A rendszerszervezés és programozás során a folyamatok támogatására alkalmazásba vettük

- a Windows Help rendszerét,
- az ablakok méretezésének szabad megválasztását,
- a mentéseket és a figyelemfelhívó közléseket,
- a kockázatbecslés PDF és Excel riportját,
- a szöveges megállapítások átadás átvételének gyorsbillentyűit,
- a szövegezők cégévek közötti átadás-átvételét,

- a kontrollfolyamatok ügyfélspecifikus kiválasztási lehetőségét.

2.5. Esettanulmányok oktatása

A **KK modul** gyakorlati alkalmazásáról esettanulmányok állnak rendelkezésre, melyeket az egyéni és kiscsoportos **Tervezés-Kockázatbecslések** oktatásaink keretében mutatunk be. Az oktatás megrendelhető a <https://digitaudit.hu/oktatasok/> oldalon.

1. sz. melléklet A kockázatbecslés folyamatábrája

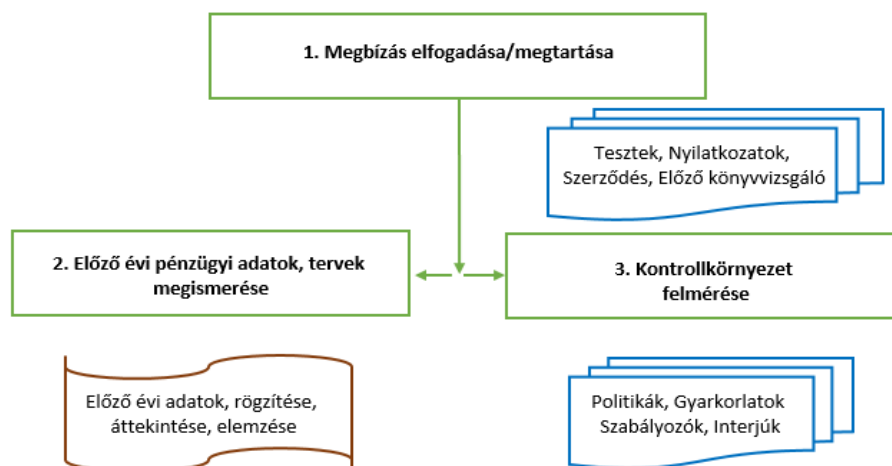
[VISSZA UGRÁS](#)

Az egyes fejezetek tartalmát az alábbiakban részleteztük. A piros betűszínnel jelzett eljárások esetében jelentek meg új fogalmi és döntési elemek a megújított ISA 315 alapján. A változások elméleti áttekintéséhez javasoljuk valamennyi fogalmi és eljárási elem készség szintű elsajátítását is.

1. ELŐKÉSZÍTÉS

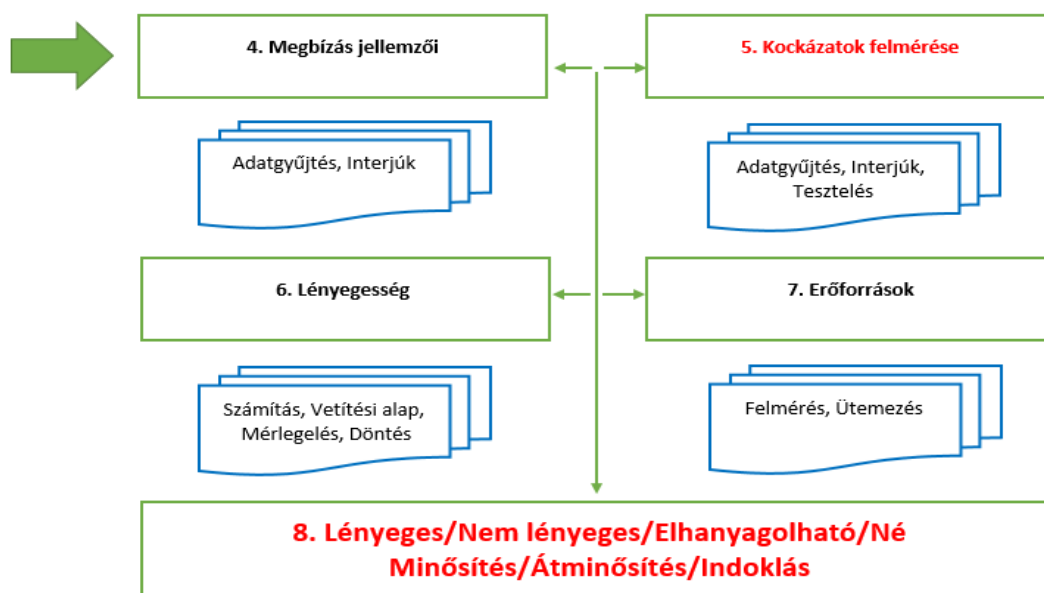
ELŐKÉSZÍTÉS

NYOMONKÖVETÉS

2. TERVEZÉS

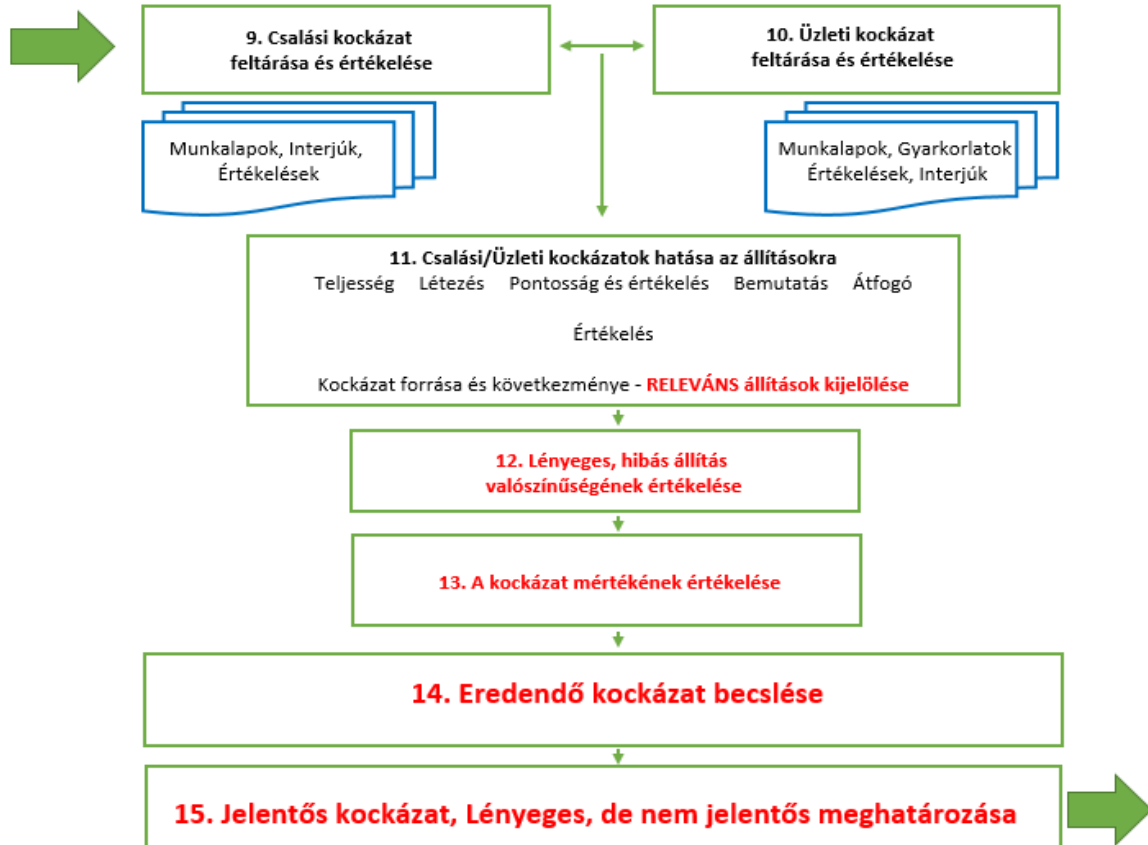
TERVEZÉS

NYOMONKÖVETÉS

3. EREDENDŐ KOCKÁZAT BECSLÉSE

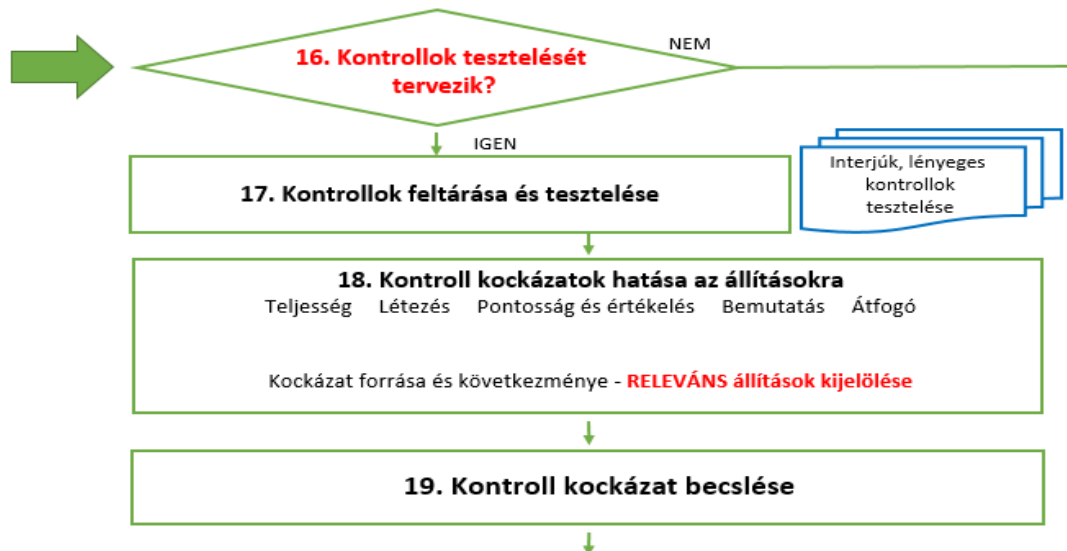
EREDENDŐ KOCKÁZAT

NYOMONKÖVETÉS

4. KONTROLL KOCKÁZAT BECSLÉSE

KONTROLL KOCKÁZAT

LÉNYEGES HIBÁS ÁLLÍTÁS KOCKÁZATA

NYOMONKÖVETÉS

5. LÉNYEGES HIBÁS ÁLLÍTÁS KOCKÁZATA

LÉNYEGES HIBÁS ÁLLÍTÁS KOCKÁZATA

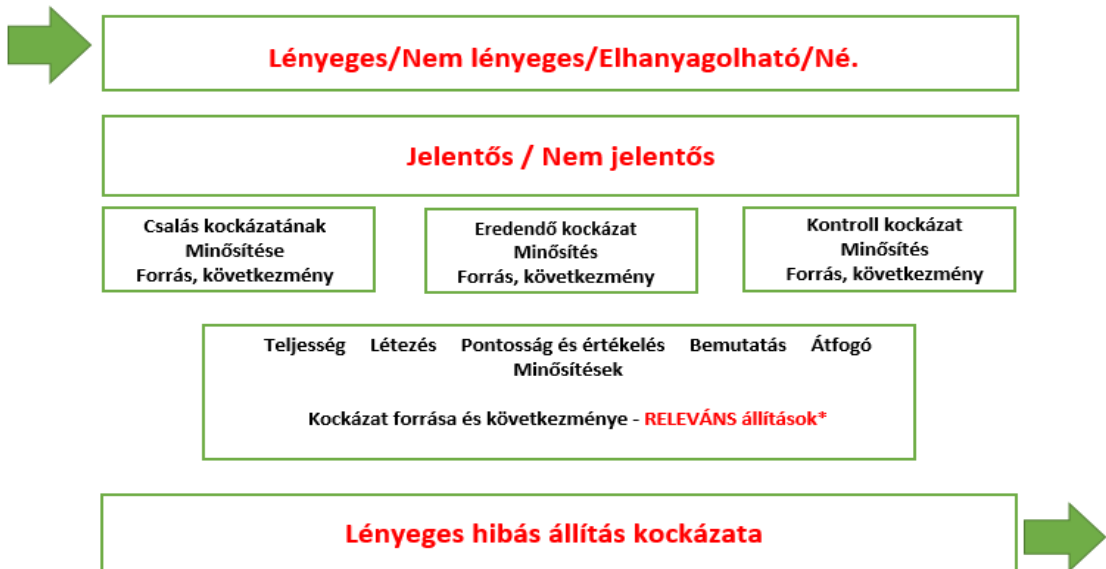
20. Lényeges hibás állítás kockázatának becslése

NYOMONKÖVETÉS

6. KOCKÁZATI MÁTRIX ÖSSZEÁLLÍTÁSA

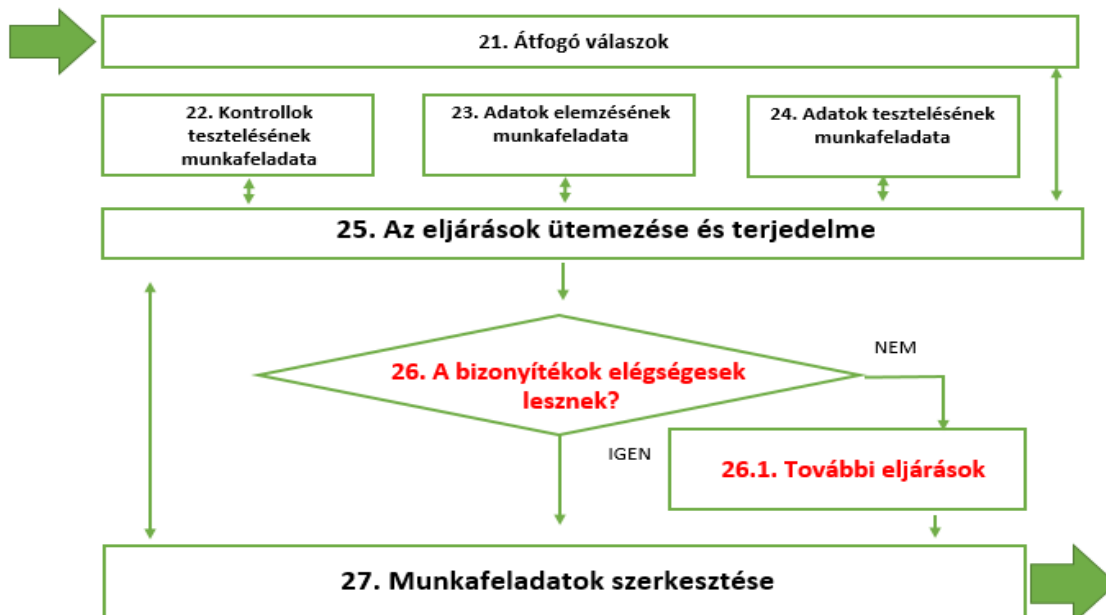
KOCKÁZATI MÁTRIX

ÁTTEKINTÉS

7. VÁLASZOK

VÁLASZOK

NYOMONKÖVETÉS

2. sz. melléklet: Az állítások tartalma

Kombinált állítások - IFAC ajánlás ISA 315/189 alapján	
Teljesség (T)	Mindent tartalmaz, amit rögzíteni kell vagy közzé kell tenni a pénzügyi kimutatásokban. Nincsenek nyilván nem tartott vagy közzé nem tett eszközök, kötelezettségek, ügyletek vagy események; nincsenek hiányzó vagy nem teljes közzétételek a pénzügyi kimutatásokban a vonatkozó pénzügyi beszámolási keretelvek követelményeinek összefüggésében.
Létezés (L)	Minden, ami a pénzügyi kimutatásokban rögzítésre vagy közzétételre került létezik a megfelelő időpontban. A pénzügyi kimutatáshoz fűzött megjegyzésekben szereplő eszközök, kötelezettségek, rögzített ügyletek és egyéb ügyek léteznek, megtörténtek és a vonatkozó pénzügyi beszámolási keretelvek követelményeinek összefüggésében a gazdálkodó egységhez kapcsolódnak.
Pontosság és értékelés (PÉ)	*Az eszközöket, a kötelezettségeket és a tőkeérdekeltségeket megfelelő összegben belefoglalták a pénzügyi kimutatásokba, és bármely bekövetkező értékelési vagy felosztási helyesbítést megfelelően rögzítettek, valamint a kapcsolódó közzétételeket megfelelően értékelték és ismertették a vonatkozó pénzügyi beszámolási keretelvek követelményeinek összefüggésében. Az ügyleteket és az eseményeket a helyes számviteli időszakban rögzítették.
Bemutató (B)	Az eszközöket, kötelezettségeket, ügyleteket és eseményeket megfelelően összevonják vagy alábontják és egyértelműen ismertetik, és a kapcsolódó közzétételek relevánsak és érthetőek a vonatkozó pénzügyi beszámolási keretelvek követelményeinek összefüggésében.
Átfogó (Át)	Több állításra kiterjedő hatás
ISA 315/A190	
Azok az állítások, amelyeket a könyvvizsgáló felhasznál, hogy mérlegelje a lehetséges hibás állítások különböző típusait, amelyek felmerülhetnek, a következő három kategóriába esnek és a következő formákat vehetik fel:	
A könyvvizsgált időszaki ügyletsoportokra és eseményekre vonatkozó állítások:	
Előfordulás –	a rögzített ügyletek és események felmerültek és a gazdálkodó egységgel kapcsolatosak.
Teljesség –	minden ügyletet és eseményt, amelyet rögzíteni kellett volna, rögzítettek.
Pontosság –	a rögzített ügyletekre és eseményekre vonatkozó összegeket és egyéb adatokat megfelelően rögzítették.
Elhatárolás –	az ügyleteket és az eseményeket a helyes számviteli időszakban rögzítették.
Besorolás –	az ügyleteket és az eseményeket a megfelelő számlán rögzítették.
Az időszak végi számlaegyenlegekre vonatkozó állítások:	
Létezés –	az eszközök, a kötelezettségek, és a tőkeérdekeltségek léteznek.
Jogok és kötelmek –	a gazdálkodó egység birtokolja vagy ellenőrzi az eszközök feletti jogokat, valamint a kötelezettségek a gazdálkodó egység kötelmei.
Teljesség –	minden eszközt, kötelezettséget és tőkeérdekeltséget, amelyet rögzíteni kellett volna, rögzítettek.
Értékelés és felosztás –	az eszközök, a kötelezettségek és a tőkeérdekeltségek megfelelő összegben szerepelnek a pénzügyi kimutatásokban, és bármely bekövetkező értékelési vagy felosztási helyesbítést megfelelően rögzítették.
A bemutatásra és közzétételre vonatkozó állítások:	
Előfordulás, valamint jogok és kötelmek –	a közzétett események, ügyletek és egyéb ügyek felmerültek és a gazdálkodó egységgel kapcsolatosak.
Teljesség –	minden közzétételt, amelyet a pénzügyi kimutatásokban szerepeltetni kellett volna, szerepeltettek.
Besorolás és érthetőség –	a pénzügyi információkat megfelelően mutatják be és ismertetik, és a közzétételeket érthetően fejezték ki.
Pontosság és értékelés –	a pénzügyi és egyéb információkat valósan és a megfelelő összegekben teszik közzé.